

Dok su se delegati obavezali da će po prvi put na COP26 „postupno smanjiti“ fosilna goriva i pozabaviti se metanom, EU tiho odobrava listu koja podržava i nudi finansiranje infrastrukture za fosilna goriva u pregovorima iza zatvorenih vrata. Naši pravnici za energetiku prozivaju klimatsko licemerje EU.

Šta je PCI lista?

Svake druge godine Evropska komisija pravi listu infrastrukturnih projekata koji se smatraju „projektima od zajedničkog interesa“, odnosno koji će koristiti celom bloku. Projekti koji se nalaze na listi - poznati i kao PCI lista - dobijaju privilegije za brzo dobijanje dozvola i mogućnost da dobiju sredstva EU. Lista pokriva različite tipove energetske infrastrukture, uključujući gasnu infrastrukturu koja intenzivno troši ugljenik, kao što su gasovodi i LNG terminali.

Najnovija PCI lista predstavljena je Evropskom parlamentu prošle nedelje. Otkriva da će EU pružiti podršku gasnim projektima poput ogromnog gasovoda EastMed - gasovoda od 7 milijardi evra i 1.900 kilometara koji će povezivati izraelska gasna polja na moru sa Kiprom i Grčkom.

Ali to je samo jedan primer gasne infrastrukture koja ispunjava uslove za finansiranje EU. Prema ekološkim organizacijama, lista podržava 30 gasnih mega-projekata u vrednosti od 13 milijardi evra. To znači da će infrastrukturni projekti sa značajnim uticajem na ubrzanje globalnog zagrevanja imati koristi od povlašćenog tretmana - i ogromne količine novca poreskih obveznika i potrošača.

Zašto su sredstva EU za gas važna?

Ukratko, gas je fosilno gorivo koje pogoršava klimatske promene. On je 80 puta štetniji za klimu od ugljen-dioksida u periodu od 20 godina.

Međunarodna agencija za energetiku je bila vrlo jasna: nikakvi novi razvoji gasa ili drugih fosilnih goriva ne bi trebalo da budu odobreni ako želimo da ispunimo ciljeve Pariskog sporazuma.

I to je takođe pravni problem. Prema našem pravniku za energetiku Giljermu Ramu, „PCI lista koja uključuje gasne projekte nije u skladu sa pravnim obavezama EU prema Pariskom sporazumu i Ugovorima Unije“. Neki će reći da je gas potreban u kratkom roku dok prelazimo sa drugih fosilnih goriva kao što je ugalj. Ali gasna infrastruktura koju imamo u Evropi je već dovoljna da obezbedi sigurnost snabdevanja.

Osim toga, bilo koja vrsta energetske infrastrukture ima dug životni vek. Izgraditi ga sada znači koristiti ga u godinama koje dolaze - što znači da rizikujemo da zatvorimo gas u naše energetske sisteme decenijama.

Ipak, za manje od 10 godina, 440 miliona evra javnog finansiranja EU već je potrošeno na

gasne projekte koji su ili propali ili su stavljeni na čekanje – ogroman nepovratni trošak koji treba da snose poreski obveznici EU.

Giljermo je dodao: „Ovi novi gasni projekti su nasukana imovina u nastajanju i njihova podrška je rasipanje novca poreskih obveznika koji snose građani – u vreme kada potrošači gasa već osećaju krizu“.

Kako možemo obnoviti energetske etos EU?

2021. godine, kada je naša klima duboko u opasnoj zoni i kada se ljudi suočavaju sa ozbiljnom krizom cena gasa, EU ne može nastaviti da ulaže javni novac u skupe i nepotrebne projekte fosilnih goriva.

Deo problema leži u neprozirnom procesu koji okružuje listu. PCI lista je pripremljena u skladu sa procedurom kojoj nedostaje transparentnost iu kojoj je veliki uticaj gasne industrije. Gasne kompanije uživaju u plodovima snažnog lobiranja i povoljnoj poziciji sektora u institucijama EU koje donose odluke. Savetodavno telo predvođeno industrijom – ENTSOG – čak daje evropskim izvršnim vlastima projekcije o budućim energetskim potrebama Evrope.

Giljermo je rekao: „Ceo proces odobravanja ovih takozvanih „projekata od zajedničkog interesa“ treba da bude revidiran. Industrija gasa ima ogromnu moć u procesu i postoji malo ili nimalo transparentnosti.“ Proces takođe ne uzima u obzir uticaje liste na životnu sredinu. Prošle godine, u istrazi Ombudsmana EU – javnog nezavisnog tela koje nadgleda institucije EU – Evropska komisija je priznala ove nedostatke, priznavši da procena gasnih projekata nije uzela u obzir emisije gasova sa efektom staklene bašte.

Radimo na tome da se ovo promeni i nedavno smo napisali brifing o potrebi poboljšanja donošenja odluka u okviru TEN-E Uredbe, uredbe koja reguliše pripremu i usvajanje PCI lista.

Takođe dovodimo u pitanje postojeću gasnu infrastrukturu – na primer, sudskim putem jer novi projekat eksploatacije gasa ugrožava zaštićene delfine i kornjače u svetski poznatom venecijanskom zalivu.

Izvor: clientearth.com